

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående särskild gottgörelse för utförande av viss minsvepning.

(1:a avd.)

I propositionen nr 63 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 13 februari 1942, föreslagit riksdagen medgiva, att i berörda statsrådsprotokoll angiven personal, vilken efter den 1 juli 1941 deltagit eller under tid, då riket ej är indraget i krig, deltagit i minsvepningsarbete för undanröjande av befintliga mineringar, må komma i åtnjutande av ett tillägg av 100 procent å eljest utgående sjötillägg eller sjötjänstbidrag för varje dag sådant arbete förekommit.

Genom brev den 15 april 1919 meddelade Kungl. Maj:t — i anslutning till bestämmelser om åtgärder mot minfaran vid rikets kuster efter det då avslutade världskriget — föreskrifter om särskild gottgörelse till, bland annat, besättning å fartyg, beordrat att deltaga i den i nämnda åtgärder ingående minsvepningsverksamheten. Enligt dessa föreskrifter finge, i den mån sådan besättning icke utgjordes av värnpliktiga, under varje dag, då minsvepningsmaterielen vore utlagd och svepning därmed utfördes, såsom särskild ersättning utgå sådan förhöjning av sjöavlöningen, som enligt gällande bestämmelser utginge till besättning å undervattensbåt.

I skrivelse den 10 januari 1940 upptog *chefen för marinen* frågan om beredande av förhöjd avlöning till personal som uttagits till minsvepningsarbete och föreslog, att avlöningstillägget icke borde sättas lägre än till 100 procent å eljest utgående sjötillägg eller — för värnpliktiga — sjötjänstbidrag.

Försvarsväsendets lönenämnd avstyrkte framställningen med hänsyn till att ifrågavarande personal under tjänstgöring för deltagande i minsvepning ägt uppbära avlöning enligt krigsavlöningsreglementets bestämmelser, vilka vore avsedda att tillämpas jämväl under krig. Ett bifall till framställningen skulle enligt lönenämndens mening innebära ett väsentligt avsteg från de principer, vilka legat till grund för bestämmandet av personalens avlöningsförmåner enligt samma reglemente.

Genom beslut den 15 november 1940 fann Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse den 12 november 1941 har *chefen för marinen* återkommit till frågan om beredande av särskilda förmåner åt minsvepningspersonal och därvid hemställt, att bestämmelser måtte utfärdas om att personal, som deltog i minsvepningsarbete för undanröjande av befintliga mineringar, skulle erhålla ett tillägg av 100 procent å eljest utgående sjötillägg eller sjö-tjänstbidrag för varje dag sådant arbete förekommit samt att detta tillägg skulle utgå med 150 procent för dag, då temperaturen i luften varit lägre än 0° Celsius.

Över den nu föreliggande framställningen hava utlåtanden avgivits av *marinförvaltningen*, som tillstyrkt framställningen, och *försvarsväsendets löne-nämnd*.

Lönenämnden tillstyrkte framställningen, dock med den begränsningen att förmånen skulle utgå för tid, då riket icke vore indraget i krig samt med undantag för den av chefens för marinen ifrågasatta förhöjningen för dag, då temperaturen i luften varit under fryspunkten.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår bereddes den personal, som efter 1914—1919 års världskrig deltog i minsvepningsarbetet kring rikets kuster, särskild gottgörelse härför. Bestämmelserna i ämnet anknötos till då gällande föreskrifter om avlöning till personal å undervattensbåt och för-utsatte för sin tillämpning allenast, att minsvepningsmaterielen vore utlagd och svepning därmed utfördes.

I chefens för marinen framställning av den 10 januari 1940 ifrågasattes bestämmelser om särskild ersättning till i minsvepningsarbete deltagande personal, vilka i avseende å förutsättningarna för deras tillämplighet synas skola hava varit desamma som 1919 års föreskrifter. Lönetekniskt skulle den särskilda ersättningen för ifrågavarande arbete konstrueras såsom en förhöjning med 100 procent av eljest utgående sjötillägg eller sjö-tjänstbidrag. Av skäl som i det föregående anförts avstyrkte lönenämnden denna fram-ställning, och densamma föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I chefens för marinen nu föreliggande framställning avses en mera be-gränsad art av minsvepningsarbete skola särskilt ersättas, nämligen undan-röjande av redan befintliga mineringar, vilket arbete visat sig mera risk-fyllt än annat minsvepningsarbete. I lönetekniskt avseende förordas att den ifrågasatta särskilda ersättningen skall utgå med en förhöjning av 100 procent — vid arbete i lufttemperatur under fryspunkten 150 procent — av eljest utgående sjötillägg eller — för värnpliktiga — sjö-tjänstbidrag.

För egen del finner jag med hänsyn till vad lönenämnden i dess tidigare utlåtande anfört det i viss mån tveksamt, om förhöjning av löneförmånerna bör medgivas ens i den begränsade omfattning, som i den nu föreliggande framställningen ifrågasatts. Med beaktande av vad i ärendet sedermera yttrats vill jag dock icke motsätta mig, att särskild gottgörelse beredes den personal, som deltagit i minsvepningsarbete av ifrågavarande kvalificerade beskaffenhet. Skäl torde icke föreligga att på sätt skedde genom 1919 års bestämmelser utesluta värnpliktiga från delaktighet i denna särskilda löne-förmån. Vidkommande förmånens utformning är jag ense med lönenämnden därom, att någon extra gottgörelse vid kall väderlek icke bör utgå. Även i övrigt ansluter jag mig till lönenämndens senast avgivna förslag i ämnet.

Enligt vad som under hand meddelats mig hava minsvepningar av nu ifrågavarande beskaffenhet förekommit särskilt under hösten och vintern

1941. Då det synes mig skäligt, att den personal, som deltagit i dessa arbeten, jämväl göres delaktig av den nu ifrågasatta särskilda gottgörelsen, vill jag förorda, att bestämmelserna i ämnet göras retroaktivt tillämpliga från och med den 1 juli 1941.

Uppkommande kostnader torde i likhet med övriga löneförmåner till militärpersonal under nu rådande förhållanden få avföras över vederbörligt anslag till löpande utgifter å förskottsstaten för försvarsväsendet.

Med hänsyn till den särskilt riskfyllda minsvepning, varom här är fråga, finner utskottet sig böra tillstyrka, att särskild gottgörelse beredes den personal, som deltagit i nämnda arbete. Vad beträffar förmånens storlek och utformning har departementschefens förslag härutinnan icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 13 februari 1942 angiven personal, vilken efter den 1 juli 1941 deltagit eller under tid, då riket ej är indraget i krig, deltagit i minsvepningsarbete för undanröjande av befintliga mineringar, må komma i åtnjutande av ett tillägg av 100 procent å eljest utgående sjötillägg eller sjö-tjänstbidrag för varje dag sådant arbete förekommit.

Stockholm den 20 mars 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 50.
